

Martin Ingemanns dimissionstale

Taler
Martin Ingemann
Rektor på Egaa Gymnasium

Dato
24. juni 2022

Sted
Egaa Gymnasium, Mejlbyvej 4

1

Om diametre, geometri og ligninger med mange ubekendte

Kære studenter

5

Alt det jeg kommer til at sige til jer nu, det er helt og aldeles sandt, men faktisk så kan det godt være, at jeg slet ikke for nævnt det mest betydningsfulde. Og det er jo i bund og grund et lidt underligt udgangspunkt for en tale.

10 Og en af de ting jeg vil fortælle jer, er at I faktisk ikke er noget særligt.

Jeg bliver nok også nødt til at uddybe lidt, men det kræver en lille omvej. En lille omvej gennem et par nedslag i fagrækken. Beklager, hvis I troede, at I var færdige med skolen.

15

Den samfundsvidenskabelige teoretiker Anthony Giddens skriver sit sociologiske hovedværk, at det er en grundlæggende opgave for det senmoderne menneske at holde fast en sammenhængende biografisk historie om sig selv baseret på de erfaringer, man gør sig. Erfaringer skal kobles med mening og sættes i sammenhæng med tidligere erfaringer og samlet set skabe en meningsfuld fortælling. Dermed får selvidentiteten faktisk karaktertræk som en fortælling, med plot, pointer, metaforer og en bagvedliggende mening.

25

Det er også et helt almindeligt og kendt greb i litteraturen, at der bag al teksten ligger en kerne, som indeholder grundfortællingen om hovedpersonen. En skelsættende oplevelse og en følelsesmæssig erfaring, som efterfølgende bliver det punkt, der kommer til at udgøre et afsæt og en ramme for selvforståelsen. Det bliver det omdrejningspunkt, som kommer til at styre alle de beslutninger som hovedpersonerne tager og handlinger de foretager sig.

30

På en lidt anden og mere enkel vis kender I det også fra matematikkens geometriske figurer, når passerens ene ben sættes i cirkelns centrum, som så efterfølgende bliver det faste omdrejningspunkt - uanset cirkelns størrelse.

35

Og vi kender det ikke mindst fra os selv, når man i mere tænksomme stunder forsøger at reflektere over sig selv - og leder efter de definerende øjeblikke, som man har bygget sin selvidentitet op omkring. Altså prøver at skabe den sammenhængende fortælling, som Giddens taler om.

40

Det er en række af det samme greb, jer bruger, når jeg skal skrive jeres dimissionstale: at pege på de særlige erfaringer og de karaktertræk, som gør jeres årgang til noget helt særligt – for så på den baggrund at give jer nogle gode og velmente råd om, hvordan I skal træde videre ud i livet.

45

Altså i bund og grund den færdige fortælling om årgang 2022 og det, der har formet. Men der var alligevel noget, der fik mig til at tænke mig om en ekstra gang...

50 Det var midt i dette forsøg på at indkredse det definerende øjeblik og geometriske centrum for jeres årgang, at jeg stoppede op. For hvad er egentlig jeres definerende øjeblik? Jeres skelsættende erfaring?

55 Jeres tre år på gymnasiet har - set fra ét perspektiv – været kendetegnet af en på mange måder unormal hverdag – med perioder væk fra skolen, uvant stramme regler, endeløse anbefalinger og en række begivenheder, som blev noget anderledes end forventet.

60 Men er dette jeres definerende øjeblik? Jeres skelsættende erfaring? Det geometriske centrum for jeres årgang?

En bærende fortælling som tager afsæt i en erfaring om alt det mistede, om alt det man ikke fik eller nåede. Alt sammen ganske vist helt og aldeles sandt, men måske det ikke er hele fortællingen.

65

... måske der er mere at sige.

Jeg oplever heldigvis, at I selv på mange allerede måder har bevæget jer videre,

70 men der findes alligevel stadig et narrativ ude i samfundet, som ret insisterende fastholder dette perspektiv. Læser man nyheder og opslag rundt omkring, så er betegnelserne alle sammen variationer over corona-årgangen, generation lockdown eller den tabte årgang. Det er åbenbart jeres særlige træk – og hvem har så lyst til at være noget særligt.

75

Og nu fodrer jeg også lidt indirekte dette narrativ ved at bringe det op her.

Så hvorfor gør jeg det så? Jeg gør det, fordi det næsten ikke vil være til at bære, hvis samfundets fortælling om jer, er den I tager med videre.

80

Der er selvfølgelig ingen tvivl om, at nedlukningerne og restriktionerne har præget jeres – og alle andre unges – liv, men det er jo helt grundlæggende det, tilværelsen gør – præger livet på godt og ondt, i stort og småt.

85 Så måske vi på en dag som i dag - hvor I sidder med huerne på, verden er vendt tilbage og alle de åbne mulighederne ligger foran jer – skal forsøge med en lidt anden fortælling om jeres gymnasietid.

90 Set fra et andet perspektiv har jeres tre år i gymnasiet på en række områder været relativ normal: I fik begyndt på skolen på helt traditionel vis med high five, introfester og studieretninger - og I slutter af med studieture, galla, studenterfester, en helt almindelig dimission, studenterkørsel og nærmest almindelige eksamener. Fællesskab og fuld fart på det hele.

95 Set i det lys har tiden i midten faktisk mere været en slags mellemtid. Ubehagelig? Bestemt! Frustrerende? Så afgjort! Altafgørende for jeres selvfortælling? Forhåbentlig ikke!

100 Hvis man udelukkende lader fortællingen om sig selv definere af et enkelt element, så ender selvforståelsen netop som en cirkel sat af en passer med den ene ben samme sted. Man kan øge radius og diameter og på den måde gøre både omkreds og areal større, men uanset størrelse vil alle cirkler alligevel have centrum samme sted.

105 Så hvis I overtager tanken om, at passeren skal placeres midt i den trælse mellemtid, så overtager I også en bestemt fortælling om jer selv og jeres årgang. Så bliver det en fortælling om at gå glip... og det er et virkelig ærgerligt afsæt

videre ud i voksenlivet.

110

Måske det er selve præmissen for den måde, vi skaber fortællinger på som er forkert – både ved samfundets fælles fortællinger om jer og de fortællinger vi laver om os selv.

115 Hvad nu, hvis der slet ikke er ét definerede øjeblik i fortællingen om jeres årgang?

Hvad nu hvis man slet ikke behøvede at fastholde det samme centrum i fortællingen om ungdomsårene på gymnasiet? Hvad nu hvis fortællingen om
120 årgangen i stedet har mange forskellige definerende øjeblikke? Hvad nu, hvis vi insisterede på, at jeres årgang er meget andet og meget mere end halvanden års forstyrrelse. Hvad nu hvis I faktisk lige netop her nægtede at være noget særligt.

Vi andre knap så unge ved det jo i bund og grund godt. Vi ved godt, at livet og
125 de erfaringer vi gør os sjældent kan reduceres til en enkelt konklusion. Vi har oplevet, at vores egen historie har skiftet centrum flere gange. Faktisk er der jo ofte endda flere på samme tid.

Allerede nu udgør mellemprioden kun en enkelt akt i den samlede forestilling
130 om jeres gymnasietid. Og set i det helt lange perspektiv: kun en enkelt del af et hel livs forestillinger. The show goes on. Heldigvis.

Og hvis vi nu samtidig holder fast i, at fortællingen om jeres årgang består af
135 mange stemmer, mange oplevelser og mange vigtige omdrejningspunkter, så bliver fortællingen også lige pludselig en helt anden.

Så bliver fortællingen mangestemmig, nuanceret og kompleks.

Så i stedet for at tale om, alt det der ikke var, kunne jeg tale om, hvordan I
140 gennem alle tre år har udvist et kæmpe ansvar for fællesskabet – ikke mindst i forhold til de helt store udfordringer i samfundet.

Jeg kunne tale om, hvordan jeg fra første række har set jer igen kaste jer ud i
145 fællesskabet – nogle i 5. gear, andre mere forsigtig. Alle med lysten til igen at blive en del af noget fælles.

Jeg kunne tale om, hvordan I nærmest har stået i kø for at tage medmedansvar for at genoplive fællesskabet her på skolen – helt uden at kende forhistorie og rammer. Og hvordan I voksede med det undervejs.

Jeg kunne tale om, hvordan I har lært at håndtere modgang og komme ud på den anden side – måske med buler og skrammer, men også den erfaring i bagagen, at når livet driller, så bliver det heldigvis bedre igen.

Jeg kunne tale om, at når man selv har oplevet ægte udfordringer, så vokser man som menneske, fordi man nu pludselig forstår andres udfordringer bedre.

Og jeg kunne også tale om, hvordan det faktisk lykkedes nogle af jer at gennemføre fem måneder af undervisningen i nattøj.

Set fra dette perspektiv, så bliver fortællingen om jer pludselig en helt anden. Så bliver det ikke kun en fortælling om en udfordrende mellempriode, men i lige så høj grad en fortælling om at vende tilbage.

Det bliver ikke en fortælling om tabserfaringer, men en fortælling om, hvad man bruger de nye erfaringer til i livet.

Og det er dette, som I skal tage med jer videre: Ikke en fortælling om det I har mistet, men om alt det, som I har lært i kraft af, på trods af og også helt uafhængig af alle udfordringerne undervejs.

Om ting der er svære og alligevel lykkes. Om ting der ikke lykkes, men hvor det går alligevel.

Det er fortællinger, der giver karakter – og på nogle måder langt mere end dem, der står i de beviser, I får om lidt.

Christian Hjortkær – en højskolelærer fra det Østjyske – skriver i sin bog 'Utilstrækkelig', at selv om der er for jer unge normalt ikke er ret meget, I ikke må, så er der til gengæld rigtig meget I skal leve op til. Ikke mindst egne forventninger til karaktererne og klare forestillinger om det rigtige ungdomsliv. En fortælling om at indholdet i livet altid og helst kun skal tages fra øverste hylde.

185

Og hvis det er målestokken, så bliver mellempriodens bristede forventninger til fortælling om mistede muligheder. Om alt det, der ikke lykkedes. Sådan ender de fleste fortællinger faktisk, hvis dette er målestokken.

190

Hvis nu i stedet vi alle sammen – og især os knap så unge – husker at minde hinanden og især jer om, at livet altid giver erfaringer fra alle hylder. Så bliver der også bedre plads til de mere reflekterede fortællinger, hvor alt ikke går op. Både når I skal fortælle historien om jeres gymnasietid – og når I senere i tilværelsen skal fortælle jeres eget liv.

195

Livet er det hele: gode oplevelser, fejltagelser, erfaringer, tab, gode karakterer, utilstrækkelighed, mistede muligheder, mindre gode karakterer, fiaskoer, succeser, gode venner, forliste relationer og nye bekendtskaber – og det er lige præcis godt sådan.

200

Derfor: Årgang 2022

I er præcis lige så dygtige, ansvarsfulde, irriterende, omsorgsfulde, larmende, flittige, bekymrede og glade, som alle andre unge. I er med andre ord ikke noget særligt. Og lige her er det faktisk en ros. For det betyder også, at I er meget mere end det, som man forsøger at reducere jer til.

205

Jeg ved også godt, at I gennem jeres år på gymnasiet har været mødt af alverdens regler: nogle stramme og uforståelige, andre fornuftige og indlysende. Derfor kan jeg også godt forstå, hvis gode – og slet ikke efterspurgte – råd om, hvordan I skal fortsætte jeres liv herfra, ikke står øverst på listen over ting, I mangler.

210

Men nu får I dem alligevel. I kan kalde det gode råd, klare anbefalinger eller delte erfaringer fra en ikke længere helt ung mand. Tag dem ikke for mere end de er – og selvom de lyder rigtige, så kan der med sikkerhed siges meget mere.

215

Men nu får I dem:

Hold fast i, at I ikke kan reduceres til en enkelt overskrift, et tal, et job, en indkomstgruppe eller en titel. I er alt det hele og meget mere på samme tid.

220

Det er de færreste unge mennesker, der meningsfuldt kan sætte formel på resten livet. Heldigvis, for her er det jo først for alvor ved at begynde.

Når I nu skal fortsætte fortællingen om jer selv, skal I turde holde fast i en fortælling, der ikke nødvendigvis går helt op, men som så til gengæld giver plads til livet i en mangfoldighed af ting, der lykkes, ting der fejler, ting der presser, ting der heldigvis går over, ting der glæder og ting der kommer igen.

I behøver derfor slet, slet ikke allerede nu lægge jer fast på et geometrisk centrum, men skal give jer selv lov til at flytte passeren undervejs. Nogle flytter den meget, andre lidt mindre. Men flyt den!

Nogle gange i livet kommer I til at lave udregningerne alene. Men oftest kan I heldigvis regne med andre.

Vær opmærksom på andre, når I løser ligningerne og slår cirkler med passeren.

Nogle gange går regnestykkerne op, andre ikke. – og det er godt sådan.

Nogle gange bliver de geometriske figurer præcis, som du havde forestillet dig, rigtig mange gange bliver de det ikke. Men så bliver de til noget andet.

Nogle gange tager udregningerne lang tid. Andre gange går det hurtigere end godt er. Tit når man slet ikke at regne den ud.

Nogle gange har man kontrol over regnereglerne. Andre gange har man overhovedet ikke. Og tro mig: det sker for os alle.

Og nogle gange – bare nogle få gange – skal I måske lade udregningerne hvile for en stund og bare nyde øjeblikket. Så kan I altid gå i gang med regne den ud igen bagefter.

Kære studenter: Held og lykke med udregningerne, med geometrien, med ligninger og alle de ubekendte faktorer imellem dem. Husk, at I ikke er noget særligt – I er det hele. Og jeg har sikkert endda ikke fået det hele med.

Hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Egaa Gymnasium 2022

Tillykke med eksamen!

265 **Kilde**
Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype
Digitalt manuskript

270 **Tags**
Translokations-/dimissionstale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-ingemanns-dimissionstale-2022>

275

280

285

290

295

300